

I. Již 4 týdny jsou ve vazbě spisovatel Václav Havel, mluvčí Charty 77 a její další signatáři spisovatel František Pavlíček a novinář Jiří Lederer. Spolu s režisérem Otou Ornestem, který není signatář Charty 77, jsou obviněni z trestného činu podvracení republiky, resp. poškozování zájmu republiky v zahraničí. Za delou dobu nesdělily orgány činné v trestním řízení ani příbuzným vězněných, ani čs. veřejnosti, čeho se obvinění měli konkrétně dopustit. Po zadržení Václava Havla oznámil vyšetřovatel telefonicky, že bude obviněn z činnosti nescouvisající s ~~Chartou~~ Chartou 77; tento postoj Státní bezpečnosti potvrzují i sporadické neoficiální zprávy o průběhu vyšetřování. Styk s obviněnými je minimální; jak plyne z dvou dosud došlých dopisů Václava Havla manželce, nebyl mu zatím doručen žádný její dopis. Obhájci, jejichž výběr byl velmi zúžen, se většinou neúčastní vyšetřovacích úkonů a nejsou - aspoň v případě JUDr. Lukavce, který má obhajovat Václava Havla - ani informováni o obsahu spisů, což je jejich právem i povinností. Zdravní stav Oty Ornesta je alarmující: před zadržením prodělal dva infarkty a trpí cukrovkou.

Požadavek okamžitého propuštění Václava Havla, Františka Pavlíčka, Jiřího Lederera a Oty Ornesta na svobodu je proto vysoce naléhavý. Pokud právní názor justičních orgánů činných v trestním řízení takové řešení nepřipouští, měla by státní bezpečnost po souhlasu prokurátora zveřejnit důvody tohoto trestního stíhání a důvody vazby. Jinak se posílí domněnky veřejnosti, které jsou založeny na prostém faktu, že ve vězení jsou tři signatáři Charty 77, z nichž jeden je její mluvčí, a to za situace, kdy samotná činnost Charty není trestně stíhána a kdy nejsou stíháni další signatáři, jejichž počet neustále roste.

Zkušenosti ukazují, že jen individuální a kolektivní protesty čs. občanů a rozhodná mnohostranná podpora pokrokové světové veřejnosti, zejména organizací dělnického a socialistického charakteru, mají naději na úspěch. Propuštění signatářů Charty 77 a Oty Ornesta je proto heslem všech, kteří chápou význam mezinárodní solidarity pracujících.

II. Signatáře Charty 77 a další osoby postihla od začátku roku 1977 řada dalších represivních opatření.

1. Zhruba 230 z dvěetjednačtyřiceti signatářů, jejichž jména byla Chartou 77 publikována k 1. lednu 1977, bylo předvedeno nebo předvoláno ke svědeckému výsledku v trestní věci podvracení republiky a dotazováno téměř výhradně na Chartu 77. Mluvčí Charty a další signatáře vyslýchala Státní bezpečnost opakovaně, mnohokrát a často celodenně. Výsledky dosud pokračují; občané, kteří již ve věci vypovídali, nebo/a to v drtivé většině použili svého práva podle § 100, odst. 2 tr. řádu a výpověď odmítli, jsou předvoláváni nebo zváni znovu, někdy i několikrát.
2. Státní bezpečnost provedla zhruba 50 domovních prohlídek, většinou u signatářů Charty 77. Zabavovala při nich tiskoviny, strojopisy, rukopisy, korespondenci a další předměty, které nijak nespočívaly s vyšetřováním. Brala vzorky písma psacích strojů, v ojedinělých případech i psací stroje. Domovními prohlídkami byly, podle neúplných zpráv, postiženi tito signatáři: Václav Havel, Pavel Landovský, Ludvík Vaculík, Zdeněk Urbánek, Jan Petránek, František Pavlíček, Jiří Lederer, Jiří Hájek, Karel Sidon, Jiří Dienstbier, Vratislav Effenberger, Rudolf Battěk, Stanislav Budín, Bohumil Doležal, Jan Beránek, Tomáš Brod, Václav Vrabec, Milan Otáhal, Miluše Števíčková, Zdeněk Vokatý, Stanislav Lis, Petr Zeman, Aleš a Zuzana Richterovi, Jan Šimsa,

Božena Komárková, Jan Šabata, Václav Šabata, Karel Fridrich, Anna Koutná, Karel Čejka, Zdeněk Příkryl, Zdeněk Vašíček, Jaroslav Mezník, Antonín Vyroubal, Zdeněk Bkorný, Michael Dymáček, Jan Trefulka, Milan Uhde /posledních 18 je z Brna, tedy až na Jiřího Müllera a Jaroslava Šabatu, kteří nebyli ani u výslechu, všichni brněnští signatáři k 1.1.1977/, dále Milan Balabán, Ladislav Hejránek, Alfred Kocáb, Jakub Trojan, Miloš Rajchrt a Vavřinec Korčič st. Prohlídky na pracovišti byly provedeny např. u Karola Sidona a Zuzany Dienstbierové.

3. Několik signatářů bylo postiženo existenčně: byl s nimi okamžitě rozvázán pracovní poměr. Pokud je známo, byl tento krok vždy zdůvodněn tím, že pracovník podepsal ~~o~~ Prohlášení Charty 77. Zaměstnavatel v tom spatřuje hrubé porušení pracovní kázně nebo dokonce ohrožení bezpečnosti státu; někdy uvádí i nezákonné důvody rozvázání pracovního poměru. Podle neúplných zpráv byly takto postiženy Zdeněk Mlynář, František Jiránek, Radim Palouš, Anna Fárová, Ivan Medek, Helena Seidlová, Drahůše Proboštová, Jakub Trojan, Milan Machovec a ještě tento týden Ladislav Dvořák, Petr Pithart, Oldřich Hromádka a Michael Lakatoš. Pracovní poměr byl zrušen bez udání důvodu v jednoměsíční zkušební době s Jaromírem Literou a Miluší Števíčovou. Na horší práci byli přeřazeni: Jiří Ruml a Václav Novák. Jiní, jak např. Jiří Judl a Jan Sokol byli vyloučeni z ROH, Jitka Bidlasová a Zuzana Dienstbierová z brigád socialistické práce.
4. Některé zásahy proti signatářům ohrožily jejich zdraví, resp. jim na zdraví ublížily; jiné protiprávně omezily jejich osobní či domovní svobodu.

Tak např. Jelena Mašínová utrpěla dne 10.1.t.r. dlouhodobé zranění menisku /lékaři doporučují operaci/ při násilném předvádění k výslechu.

Ziřka Kočová byla 13 dnů - 21.1. až 2.2. - nuceně hospitalizována na uzavřeném venerologickém oddělení Fakultní nemocnice v Praze 2, ačkoliv způsob jejího života nemohl vyvolat podezření z výskytu pohlavní nemoci.

Ve dnech 21.1. až 24.1. byl po více než 100 hodin zadržován bezpečnostními orgány Karol Sidon; protože nebyl po 48 hodinách obviněn /jak předpisuje tr. řád./, byl více než 50 hodin protiprávně omezován v osobní svobodě. Vyšetřovatel mu nabízel m.j., aby se vystěhoval do Izraele.

Dne 3.2. byla vážně narušena domovní svoboda Ladislava Lise, neboť příslušníci BNB pod pohrůžkou násilí vnikli do jeho domu, kde se zavřeli v kuchyni a fotografovali nějaké předměty na stole, ačkoliv předtím tam nic nebylo.

Ivana Hyblerová, roz. Šimková byla s diagnózou "hrozící potrat" dne 31.1. zprvu propuštěna z nemocnice OUNZ v České Lípě a uznána práce neschopnou, ale poté, na příkaz ředitele OUNZ MUDr. Rezka, který je i její nadřízený, jí primář nemocnice MUDr. Brož bez lékařského vyšetření uznal práce schopnou s tím, aby ještě téhož dne /31.1./ šla pracovat. Onoho dne jí totiž končila jednoměsíční zkušební doba, kdy s ní bylo možno rouvézát pracovní poměr bez udání důvodu. Lékařskou pomoc musela vyhledat až v Praze, vzdálené 90 km, kde je t.č. stále hospitalizována se stejnou diagnózou.

5. Sdělovací prostředky rozpoutaly v lednu t.r. proti Chartě 77 nenávistnou kampaň, v níž, k pobouření čs. veřejnosti, nechyběly ani tony antisemitismu. Především se snažily zdiskreditovat Chartu pomluvami některých signatářů. Hanobily jejich životy a práci a dokonce jejich příbuzné a přátele. Nejvíce byli postiženi Václav Havel, Pavel Kohout, Zdeněk Mlynář, František Kriegel a zvláště pak Ludvík Vaculík.

Přátelé Ludvíka Vaculíka mu chtějí pomoci a být mu oporou; vynasnaží se ze všech sil poskytnout mu patřičnou právní ochranu proti všem nezákonným opatřením a podlým útokům. Zatím je třeba připomenout jeho oznámení trestného činu, které poslat dne 26. ledna t.r. generálnímu

oznámení trestného činu, které poslal dne 26. ledna t.r. generálnímu prokurátorovi ČSSR; Ludvík Vaculík v něm m.j. uvádí, že mezi 17. a 19. lednem t.r. ve fotolaboratoři ČTK vyrobili neznámí lidé /nikoli zaměstnanci ČTK/ na 3.500 ks fotokopii pohoršlivého obsahu.

Serie represe a difamace, ~~sx~~ která postihla Pavla Kohouta, byla zatím zakončena desítkami výhružných dopisů, jejichž obsah může vzbudit důvodnou obavu. Některé z nich mu vyhrožovaly smrtí nebo těžkou újmou, nebude-li do 31. ledna emigrovat. Souvislost mezi těmito výhružnými dopisy a faktem, že byl 31. ledna večer lehce zraněn náhodným opilcem nelze nijak prokázat.

6. Několik desítek signatářů bylo postiženo i odebráním řidičských průkazů a technických osvědčení jejich vozidel. Tyto doklady nebyly většinou z nich dosud vráceny. Řidičské průkazy byly odebrány i lékařům. Odebírání řidičských průkazů v těchto dnech pokračuje, postihováni jsou především rodinní příslušníci signatářů. Odebráním řidičského průkazu byla zvláště tvrdě postižena Věra Jarošová, která bez něho nemůže vykonávat své povolání řidičky.
7. Jan Patočka a Jiří Hájek, oba mluvčí Charty 77 a dále pak Favel Kohout, Erika a Miroslav Kadlecovi, František Kriegel, Gertruda Bekaninová a Čákrťová, Petr Uhl, Ludvík Vaculík a František Vodslon byli postiženi tím, že jim byl pozastaven provoz telefonní stanice; někteří dostali odůvodnění, v němž se píše, že naléhavý obecný zájem nutí správu spojů k využití jejich stanice pro jiné účely.
8. Státní orgány vyzvaly rovněž několik signatářů /Zdenka Mlynář, Františka Kriegla, Milana Hübla, Pavla Kohouta, Ludvíka Vaculíka/, aby pro sebe a své rodiny požádali o vystěhování. Vyzvaní to odmítli. Snaha státní moci, aby hlavní protagonisté Charty 77 se vystěhovali, event. aby byli vystěhováni, se může v budoucnu projevit znovu. /Z druhé strany signatář Charty Evžen Menert, který chtěl čs. úřady požádat o vystěhování, byl kompetentními úředníky SNB upozorněn, že řízení o povolení bude dlouhé a složité./
9. Oba mluvčí Charty 77, kteří jsou na svobodě, vyslechli dne 31.1. t.r. stanovisko ~~sx~~ Generální prokuratury k Prohlášení Charty 77 z 1.1.77. Dne 3.2.t.r. požádali Federální shromáždění ČSSR o přezkoumání tohoto stanoviska, neboť ho nepovažují za odpovídající Ústavě ČSSR a čs. právnímu řádu. Jednání na prokuratuře, o němž čs. sdělovací prostředky zveřejnily neúplnou /a co se výstrahy a event. trestních sankcí týče i nepravdivou/ zprávu, je třeba chápat jako další krok státní moci proti Chartě 77.
10. V posledních třech týdnech předvolávaly nebo zvaly orgány státní bezpečnosti mnoho signatářů a vyzývaly je, aby svůj podpis pod prohlášením Charty 77 odvolali. Tyto výzvy provázal nátlak; nechyběly však ani nabídky na zlepšení údelu signatářů. Výsledek této akce je zatím pro státní moc horší, než kdyby nebyl žádný: jediné prohlášení o odvolání podpisu /Jiří Záruba/ z 25.1.77/, a to v době nejprudší kampaně proti Chartě 77. Státní bezpečnost to však nijak neodradilo: v nátlaku na signatáře pokračuje i v těchto dnech.
11. Zmíněná opatření nepostihla však jenom signatáře a jejich rodiny. V obdobných situacích se ocitli také všichni ti, kteří si původně nepřáli, aby jejich podpisy pod Prohlášením Charty 77 byly zveřejněny, dále přátelé signatářů a ti jejich spolupracovníci a další občané, kteří vyjádřili Chartě nebo některému signatáři podporu. Okamžitě byl zrušen pracovní poměr s Jiřím Grušou, přítelem Ludvíka Vaculíka.

Několikrát byl vyslýchán Prokop Drtina, který byl postižen i domovní prohlídkou; jeho jméno bylo spínáno ve sdělovacích prostředcích.

Snaha státní moci zdiskreditovat Chartu 77 jménem tohoto ministra spravedlnosti Gottwaldovy předánorové vlády vzbuzuje úsměv a dokonce uspokojení, stejně jako pokus očienit Chartu 77 tím, že se jí podsouvá záměr, který nemá, t.j. obnovit obrodný proces z jara 1968. Na jméno Prokopa Drtiny si dnes vzpomíná jen málo, hlavně statších lidí a velká většina z nich spojuje tyto vzpomínky se sympatiemi, neutrálním postojem nebo i sebekriticky s pocitem vlastní viny na jeho osudu v padesátých letech. Státní moc tím opět prokázala, že o její propagandě rozhodují lidé, žijící ve věži ze slonové kosti a nemající potuchy o názorech pracujících. Stejně jako s argumentem o obnově r. 1968 prokázala tím Chartě 77 službu, kterou si nezasloužila. Synodní senior českobratrské církve ~~xxxxx~~ evangelické Václav Kejř byl vyslýchán po dva dny ve věznici Ruzyně jen proto, že synodní rada vyjádřila Chartě 77 neutrální stanovisko, zatímco čs. tisk již předtím informoval, že tato církev Chartu odsoudila.

Z pětadvaceti spolupracovníků Ivana Medka, kteří písemně protestovali proti jeho propuštění ze zaměstnání, jich 18 svůj podpis odvolalo na nátlak ředitele Supraphonu Kašáka; ze sedmi, kteří odmítli svůj podpis odvolat, dostali tři výpověď a dva byli postiženi jinak.

Karel Freund, dříve než se stal signatářem Charty, byl dvakrát protiprávně podroben osobní prohlídce.

Alenu Čepkovou podrobila státní bezpečnost domovní prohlídce a dlouhému výslechu, protože opsala na stroji Prohlášení Charty 77. Psadí stroj jí příslušníci SNB odnali.

Výsledkem byli podrobeni nejen dcery manželů Šilhanových, Kateřina a Jitka, které nejsou signatářkami Charty, ale několik spolupracovnic /zdravotních sester/ Kateřiny Šilhanové. Obdobně byl vyslýchán i spolupracovník Jana Šabaty. Důvodem výslechu v obou případech bylo to, že Kateřina Šilhanová a Jan Šabata byli podezříváni, že své spolupracovníky seznámili s Prohlášením Charty 77.

V některých případech se Státní bezpečnost pokusila narušit rodinné vztahy. Výkonný umělec, manžel signatářky, nemá nadále povolována zahraniční turné. Jiný signatář byl nucen, aby jeho dcera vystoupila proti němu v televizi apod. Existenčně jsou ohrožováni i lidé, v jejichž domě bylí signatář. Takových a podobných případů je velmi mnoho.

Alarmující je případ středoškolského profesora Jana Urbana, s nímž Jihočeský krajský národní výbor - odbor školství - rozvázal okamžitě pracovní poměr jen proto, že na gymnasiu v Prachaticích, kde působil, odmítl podepsat rezoluci, odsuzující Chartu 77. Tento případ také ilustruje způsob, jakým se ve školství organizovaly rezoluce proti Chartě 77.

12. Policejní akce proti jednotlivým signatářům Charty 77 mohou posílit vliv Státní bezpečnosti v Československu, a to i v případech, které s Chartou nesouvisejí. Mluví pro to např. trestní stíhání Vladimíra Laštůvky, 35letého atomového fyzika a Aleše Macháčka 31letého zemědělského inženýra, kteří jsou od 20.1. resp. 26.1. ve vazbě. Bylí obviněni z pobuřování /trest odnětí svobody do 3 let/, které mělo spočívat v tom, že v Děčíně, resp. v Ustí n/Labem, kde žijí, rozšiřovali romány a povídky v české řeči, které jsou vydávány v zahraničí /Josef Skvorecký a j./.

III. Kampan, již mělo být dosaženo, aby Chartu 77 odsoudili pracující, byla neúspěšná. Dělníci a i ostatní kategorie zaměstnanců se většinou dožadovavli, aby jim Prohlášení Charty 77 bylo přečteno. Odsuzující rezoluce proto šly většinou jen z vedení podniků, výborů KSČ nebo ZV ROH. Státní moc se opět jednou názorně přesvědčila, že pracující, a zvláště dělníci, nejsou k ní loajální za všech okolností a že zdaleka nejsou manipulovatelnou masou, jak doufala. Relativní úspěch měli organizátoři kampaní proti Chartě na těch pracovištích, kde jsou

lidé více závislí nebo požívají více materiálních výhod než většina pracujících, tedy v oblasti kultury, vědy, školství, státní správy, a částečně i ve zdravotnictví. Současnou kampaní za podepisování prohlášení loajality kulturních pracovníků, v níž se samozřejmě vyskytly četné případy zakrytého nebo i otevřeného nátlaku, provází i určité uvolnění v oblasti kultury a umění. Tvůrci a výkonní umělci, kteří byli po léta diskriminováni, se znovu objevují, zatím většinou jen jako jména, na veřejnosti. Pokud se postavili proti Chartě 77 nebo aspoň vyjádřili svou loajalitu k současné moci a panujícím pořádkům, budou zřejmě, jak je jim slibováno, tvořit a pracovat pod záštitou oficiálních institucí a s jejich podporou. Lze si jen přát, aby lepší tvůrčí podmínky těchto umělců příznivě ovlivnily jejich dílo, které může obohatit společný majetek, národní kulturu. Veřejně vyhlašované a přitom přestírané postoje mnohých z nich však přijímají čs. pracující s velmi smíšenými pocity.

Tím vším a ještě dalšími postupy má být Charta 77 izolována. Postoj k Chartě se má stát i kriteriem pro pracovní uplatnění vědeckých pracovníků a pro navrácení některých výhod či odstranění diskriminačních opatření u velkého počtu našich spoluobčanů, kteří si zhoršili společenské postavení po roce 1968.

Všechny tyto okolnosti bylo třeba uvést proto, aby další občané, kteří veřejně přistupují k Chartě 77 a výslovně si přejí, aby jejich podpisy, jimiž vyslovují souhlas s Prohlášením Charty 77 z 1.1.1977, byly publikovány, měli ucelenější obraz o situaci a mohli lépe určit svůj vztah k Chartě 77. Přitom je třeba zdůraznit, že Charta 77 není uzavřenou společností, ale společenstvím všech, kdo považují za správné a prospěšné uvádět v život zásady obou mezinárodních paktů o občanských a politických, hospodářských, sociálních a kulturních právech, které jsou /viz vyhl. č. 120/76 Sb./ součástí čs. právního řádu. Proto je Charta 77 v zásadě otevřena všem občanům.

Jakkoli cíle Charty, založena na aplikaci obou paktů, vyjadřují zájmy pracujících a zvláště dělníků nedostatečně a na první pohled jen okrajově, jsou to právě oni, a především mladí dělníci, kteří k ní projevují zájem a čím dál tím více jí vyjadřují podporu. Svědčí o tom fakt, že prohlášení Charty 77 z 1.1.77 se rozšířilo po zemi již v několika desítkách tisíc exemplářů, vyrobených nejrozličnějším způsobem. Svědčí o tom nebývalý zájem pracujících o vysílání zahraničních rozhlasových stanic v české a slovenské řeči. /Díky některým z nich se s Prohlášením Charty seznámily další desítky tisíc Čechoslováků/. Lidé si běžně stěžují, že zahraniční rozhlas je málo informován o posledních událostech a prohlášeních; kritizují i to, že čs. veřejnost i pokrokové síly ve světě se dosud málo angažovaly za osvobození Václava Havla a dalších politických vězňů v Československu; radují se z přístupu většiny západoevropských komunistických stran k Chartě 77 a z podpory dalších institucí a občanů našich sousedů. Veřejná vystoupení na schůzích ROH, kdy je požadováno čtení Charty 77 /nebyla totiž v Československu oficiálně publikována/, nápisy na zdech, nebo množství dopisů, adresovaných zastupitelským orgánům a jiným institucím státní moci, dokreslují tuto atmosféru. Patří k ní i to, že 1. února t.r. zveřejnila Charta 77 jména dalších 209 signatářů Prohlášení. Podpora čs. pracujících /bez ohledu na zkorumpované umělce dnes nebo další zkorumpované skupiny obyvatel zítra/, ať už je vyjádřena jakýmkoli způsobem, je pro Chartu 77 životně důležitá. Stejně významná je i solidarita pracujících, jejich organizací i pokrokových sil v zahraničí. Její význam je i v tom, že zvyšuje míru informací, které se dostávají čs. pracujícím a povzbuzují je v jejich boji.

Praha, 12. února 1977